

JANE AUSTENOVÁ - PÝCHA A PŘEDSUDEK

LITERÁRNÍ TEORIE

Literární druh a žánr:

rodinný román (próza, epika)

Literární směr:

vytvořeno v letech 1795-1797 (poprvé vydáno r. 1813) – rané období autorčiny tvorby; georgiánské období (vláda angl. králů Jiřího I.-IV.); počátky romantismu

Slovní zásoba:

čtivý spisovný jazyk; občas zastaralé výrazy

Stylistická charakteristika textu:

časté popisné scény (barvitě); propracované dialogy

Vypravěč:

vypravěčkou (nezávislou pozorovatelkou děje) je sama autorka (-er forma)

Postavy:

OTEC BENNET: všeobecně uznávaná autorita; ironický; trochu podivínský; MATKA BENNETOVÁ: povrchní; nepřilíši chytrá; cynická; JANE: nejstarší dcera Bennetových; krásná, citlivá a jemná, ale naivní; ELIZABETH: druhá dcera Bennetových; velice inteligentní a temperamentní; KITTY, LYDIA a MARY: mladší dcery Bennetových; jsou spíše po matce – mají špatné vlastnosti; PAN DARCY: inteligentní; z původně mladého sobeckého šlechtice se mění na sympatického člověka; BINGLEY: Darcyho přítel; snadno ovlivnitelný; DUSTOJNIK WICKHAM: zvenku sympatický muž, ve skutečnosti lhář a necitlivý člověk

Děj:

do sousedství Bennetových se přistěhuje několik příslušníků vyšší společnosti → paní Bennetová by ráda své dcery dobře provdala → nejstarší Jane chce provdat za bohatého pana Bingleyho → oba si padnou do oka, ale jejich vztah je zmařen zejména panem Darcym → Elizabeth je pro změnu nucena ke vztahu s bratrancem Collinsem → přítel Wickham ji navíc napovídá spoustu špatností o Darcym, takže když ji Darcy požádá o ruku, odmítne ho → postupem času ale poznává, že Wickham je špatný a Darcy naopak poměrně sympatický člověk → když ji (i proti názoru ostatních) gentlemansky znovu požádá o ruku, Elizabeth přijímá → Darcy posléze pomáhá i obnovení vztahu a sňatku Jane s Bingleym

Prostor:

Anglie

Čas:

konec 18. století

Význam sdělení (hlavní myšlenky díla):

kritika (výsměch) tehdejší vyšší společnosti (např. sňatky bez lásky kvůli majetku, atd.)

LITERÁRNÍ HISTORIE - společensko-historické pozadí vzniku

Politická situace (mocenské konflikty, aj.):

americká válka za nezávislost (1775-1783); Deklarace nezávislosti - Spojené státy americké vyhlásují nezávislost na Velké Británii (1776); dobytím Bastilly začala Velká francouzská revoluce (1789)

Kontext dalších druhů umění:

rokoko navazuje na baroko (2. pol. 18. stol.); v Anglii probíhá georgiánské období

Kontext literárního vývoje:

georgiánské období (vláda angl. králů Jiřího I.-IV.) - v anglické literatuře se začíná rozvíjet romantismus (tvořili např. George Gordon Byron nebo Percy Bysshe Shelley)

AUTOR

Život autora:

Jane Austenová (1775-1817) – anglická spisovatelka; významná představitelka tzv. rodinného románu (často stavěla na silných ženských osobnostech); narodila se do početné rodiny reverenda (duchovního) → studia v Oxfordu, Southamtonu a Readingu (kvalitní vzdělání) → poté žila klasický život svých vrstev (plesy, návštěvy, cestování po Anglii, apod.), nikdy však neměla štěstí v lásce a nevdala se → měla chatrné zdraví → po zhoršení nemoci předčasně zemřela r. 1817

Vlivy na dané dílo:

znalost prostředí vyšších spol. vrstev

Vlivy na jeho tvorbu:

osobní milostné problémy; kariéra jejich dvou bratrů v námořnictvu (stali se z nich admirálové)

Další autorova tvorba:

tvořila zejména společenské (rodinné) romány; ROMÁNY: Rozum a cit; Mansfieldský park; Anna Elliotová; aj.

Inspirace daným literárním dílem (film, dramatizace, aj.):

FILM: Pýcha a předsudek (TV seriál Velké Británie; 1995) – hl. role: Colin Firth, Jennifer Ehleová, aj.; Pýcha a předsudek (film VB/Francie; 2005) – hrají: Keira Knightleyová, Talulah Riley, Rosamund Pikeová, aj.

LITERÁRNÍ KRITIKA

Dobová kritika díla a její proměny:

toto dílo i celá autorčina tvorba byla příznivě chválena např. Walterem Scottem, známým britským spisovatelem

SROVNÁNÍ

Srovnání s vybraným literárním dílem:

podobný stav společnosti plný zkaženého chování vyšších vrstev zobrazuje např. dílo Jak je důležité mítí Filipa od Oscara Wildea

román - prozaický epický žánr; delší rozsah a komplikovanější děj než povídka nebo novela; příběh zpravidla obsahuje více postav

romantismus - v literatuře jde o směr, který se rozvíjel zejména v 1.pol. 19.stol.a pravděpodobně vznikl v Anglii; rozvíjela se zejména lyrická (nedějová) poezie, lyricko-epické žánry, ale také román, aj.; ZNAKY: konflikt mezi vnitřním a vnějším (reálným) světem; pocit vnitřní rozervanosti hlavního hrdiny, který se vzpírá společenským konvencím; PŘEDSTAVITELÉ: George Gordon Byron, Percy Bysshe Shelley, Mary Shelleyová, Walter Scott, sestry Brontëovy (Charlotte, Emily a Anne), Robert Louis Stevenson, Oscar Wilde, bratři Grimmové, Heinrich Heine, Victor Hugo, Stendhal, Alexandre Dumas starší, Alexander Sergejevič Puškin, Michail Jurjevič Lermontov, Nikolaj Vasiljevič Gogol, Karel Hynek Mácha, Božena Němcová, Karel Jaromír Erben, Hans Christian Andersen, aj.